

Evaluatie aanpak radicalisering

Gemeente Venlo

Samenvatting rapportage

Gemeente Venlo
26 oktober 2020

Samenvatting

In deze samenvatting staan de belangrijkste resultaten beschreven uit het evaluatieonderzoek naar verschillende interventies uit de aanpak radicalisering van de gemeente Venlo. Het gaat hierbij om trainingen voor professionals, het opzetten van een sleutelfigurennetwerk en het aanbieden van empowerment-trainingen voor vrouwen uit migrantengemeenschappen. Voor het onderzoek is relevante documentatie geraadpleegd, en is door middel van interviews en focusgroepen gesproken met 22 betrokkenen.

Conclusies

Er zijn allereerst **geen zware gevallen geweest van radicalisering** de afgelopen 4 jaar: verreweg het grootste gedeelte van de 20 tot 25 meldingen die in deze periode binnenkwamen, ging over uitspraken van verwarde personen. Na verder onderzoek bleek er steeds geen sprake te zijn van radicalisering. Het is daarmee ook niet nodig geweest om een casus op te schalen naar een persoonsgerichte aanpak (PGA) de afgelopen jaren.

De pijn en maatschappelijke behoefte tot actie die door veel respondenten benoemd is, zit vooral op de thema's **polarisatie en discriminatie**. Deze thema's kunnen een voedingsbodem zijn voor radicalisering. Zo is discriminatie een voorbeeld van een *pushfactor* in de voedingsbodem, omdat het bijdraagt aan het gevoel van onvrede, van uitsluiting en van niet bij de samenleving horen. Veel respondenten geven aan dat het belangrijk is in de aanpak radicalisering hier meer rekening mee te houden.

Respondenten beschrijven bovendien dat er **spanningen voelbaar** zijn in de samenleving, die samenhangen met de toegenomen diversiteit, maar ook met het feit dat bewoners van verschillende groepen elkaar te weinig spreken. Respondenten aan dat deze spanningen vooralsnog niet tot grote escalaties leiden, maar dat hier wel actie op ondernomen moet worden om te voorkomen dat de voedingsbodem groeit. Andere zaken waar in dit kader zorgen over uitgesproken zijn, zijn groeiende **steun voor rechts-extremistisch gedachtegoed en de beperkte kansen voor bepaalde groepen kwetsbare inwoners**.

Kennis en kunde bij professionals over radicalisering wordt door respondenten als voldoende gezien, maar wel met de kanttekening dat dit actualisering (oppikken van signalen ook via bijvoorbeeld sociale media) en verbreding (ook aandacht voor andere vormen van radicalisering dan alleen islamistisch extremisme) nodig heeft. Daarnaast hebben niet alle professionals de basistraining gevolgd, waardoor het kan zijn dat men onderling met verschillende methoden en normen werkt, en signalen dus anders geïnterpreteerd kunnen worden. Tot slot is de formele radicaliseringsaanpak en het formele meldpunt bij een aantal, maar lang niet alle respondenten bekend (mogelijk door het lage aantal casussen).

Partijen zijn tevreden over de wijze waarop de afgelopen jaren is **samengewerkt** rondom het thema radicalisering bij mogelijke casuïstiek. Partijen weten elkaar dan goed te vinden.

De integraliteit van de aanpak op preventief vlak, dat wil zeggen de overstijgende samenwerking tussen de verschillende domeinen en partijen om radicalisering zoveel mogelijk te voorkomen, kan wel verder verbeterd worden. Denk hierbij aan samenwerking met Inluzio Sociale Basis, de sleutelfiguren en het onderwijs.

Lokale partners zijn **niet altijd op de hoogte van de interventies uit de aanpak radicalisering**. Van het sleutelfigurennetwerk en de Diversae trainingen zijn weinig respondenten op de hoogte. Dit is te verklaren door de bescheiden schaal waarop de Diversae trainingen vooralsnog zijn aangeboden en aan het feit dat het sleutelfigurennetwerk nog doorontwikkeld moet worden. Er zijn verschillende initiatieven in Venlo op het terrein van sociale cohesie, het tegengaan van polarisatie en het vergroten van de weerbaarheid van inwoners (die niet altijd onder de radicaliseringsaanpak vallen), maar deze initiatieven zijn niet altijd met elkaar verbonden.

Voorbeelden van werkzame elementen bij de drie onderzochte interventies is allereerst dat er ingezet is op *ontmoeting tussen verschillende groepen* in de samenleving. Deelnemers vinden het positief om eigen geluid te laten horen, maar ook om te luisteren naar nieuwe perspectieven. Daarnaast bleek het effect om *actief en outreachend* te werk te gaan. Op die manier kon een groep inwoners bereikt worden die doorgaans verder van de gemeente af staat. Met name bij de training van Diversae viel op dat er bovendien *vraaggericht* werd gewerkt, waardoor er goed op de behoefte van inwoners kon worden aangesloten.

Aanbevelingen

Uit het onderzoek komen de volgende aanbevelingen voort:

Investeer in een brede preventieve aanpak

Dit betekent een sterkere focus op het verminderen van de voedingsbodem (inzetten op polarisatie en discriminatie). Betrek en activeer jongeren en bouw banden op met het netwerk om deze jongeren heen. Met als doel: het versterken van gemeenschappen en de kansen vergroten. Maak hierbij gebruik van het sterke verenigingsleven van Venlo.

Geef deze aanpak integraal vorm, ook op beleidsniveau

Zorg voor afstemming op beleidsniveau tussen het sociaal domein en het veiligheidsdomein. Zij kunnen elkaar versterken, wanneer de maatschappelijke vraag centraal staat en maatschappelijke partners een grote rol krijgen. Hierbij is nieuwe samenwerking (met bijvoorbeeld het onderwijs, reclassering) van belang, maar ook samenwerking tussen bestaande interventies (bijvoorbeeld het Sleutelfigurennetwerk van Inluzio en het bondgenotenproject van de politie).

Haal actief en structureel op welke thema's er spelen in de samenleving

Ga in gesprek met verschillende groepen uit de samenleving over behoeftes die er zijn, thema's die er spelen, en welke ideeën er zijn voor passende interventies, en sluit de aanpak hierop aan. Bijeenkomsten zoals rondom de start van het sleutelfigurennetwerk zijn voor respondenten goede voorbeelden van hoe dit op een inspirerende manier vormgegeven kan worden.

Bouw een samenwerking op met maatschappelijke groepen en stem interventies af op hun behoefte

Luister naar de verschillende maatschappelijke groepen in de gemeente en onderneem actie op de behoefte die er leeft. Bedenk ook dat het belangrijk is om te investeren in het netwerk als er geen ernstige casuïstiek is, zodat er in het geval dat geactiveerd kan worden vanuit een vertrouwensband.

Investeer in regelmatige aanscherping kennis en kunde op het gebied van signaleren en in kennis van de radicaliseringsaanpak en interventies

Het is belangrijk de aanwezige kennis en kunde - op het gebied van signaleren, maar ook over hoe de radicaliseringsaanpak is vormgegeven en welke interventies er deel van uitmaken - te blijven aanscherpen en actualiseren. Haal hierbij actief op bij professionals waar hun leerbehoefte zit. Concrete instrumenten hiervoor zijn het werken met een aandachtsfunctionaris radicalisering per organisatie, of een jaarlijkse bijscholingsbijeenkomst voor professionals, gericht op het behandelen van actuele thema's, casuïstiek en netwerken.

Investeer bij professionals juist ook in vaardigheden die bijdragen aan verminderen voedingsbodem

Naast kennis en kunde op het gebied van signaleren, is het juist ook belangrijk te investeren in vaardigheden van professionals die bijdragen aan maatschappelijke cohesie, en sociale uitsluiting, discriminatie en tegengaan van polarisatie. Haal ook hier de concrete leerbehoefte van professionals actief op.

Zet interventies onderbouwd in, stel duidelijke doelen en zet in op monitoring en bijsturing van de uitvoering ervan

Interventies kunnen gerichter ingezet, gemonitord en bijgestuurd worden door vooraf duidelijk onderbouwde plannen op te stellen, die passen bij de Venlose context en vraag, en daar gerichte doelstellingen en indicatoren aan te hangen. Blijf dit ook monitoren en evalueren.